

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egészévre	12
Vidékire Negyedévre	5
Egészévre	20

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.

ROSTA.

A nemzettől erőszak jogot örökre el nem vehet. Csak amiről a nemzet önként lemond, az a joga vész el örökre.

Kérdés, van-e, volt-e, lesz-e valaha oly bolond nemzet a világon, mely a maga szabad akaratából lemondana saját nyelvéről? Elképzelhető-e Deák Ferencről, Andrássy Gyuláról, vagy a magyar nemzet bármely józaneszű, becsületes fiáról, hogy a nemzeti nyelv fölött való rendelkezés jogát ráruházta volna, vagy rá akarta volna még álmában is ruházni a királyra? Ez merőben lehetetlen! És csodálatos mégis mindig ezen a képtelenségen, a legneveltségesebb vesszőparipán lovagol Bécs! De mi célt érhet el ilyen gyatra alkalmatlanságon? . . .

* * *

Nesze neked alkotmány, szentesített törvény, önálló állami jog. Tedd el szépen a drága ajándékot a láda fiába. De jaj neked, ha élni akarsz ezzel a kincseddél! Akkor megtudod, hogy mindez csak üres szemfényvesztés, a te hiszékenységed elaltatására kitalált ámitás. Ameddig föl nem ébredtél, megengedtem neked, hogy gyönyörűeket álmoddal magyar szabadságról, nemzeti függetlenségről az 1848-iki nagy vívmányok jogfolytonosságáról, ősi dicsőségről, gazdag, önálló diadalmas magyar birodalomról.

De te bolond fejjel fölébredtél és álmaidat meg akarod valósítani. Hohó, de így már nem alkuszunk. Tudj meg, hogy csak eszköz vagy, néptörzs, egy lélek nélküli gép vagy a birodalmi érdekek szolgálatában és csak addig élhetsz, amíg a két fejű sas védő szárnyai alatt meghúzódol . . .

Ez igazán dérék, okos beszéd! Csak az a kérdés, mit felel rá a nemzet?

* * *

Valóban kár, hogy Vilmos, a németek hatalmas császára oly ritkán jön Magyarországra. Majd ő adna egynemely oktatást, felvilágosítást a magyar nemzetről. Kivált, ha olyan férfiú ülne a magyar miniszterelnöki székben, mint Bánffy Dezső, aki megtudta pendíteni a nagy Vilmos császár szive hurját.

Hej! de jó is lenne, ha az a húr még egyszer megzendülne! Akkor tudom, futnának a Pitreichék, Beckek, Goluhovszkiok,

Khuenek, mint a hogy a denevérek menekülnek a napvilág elől és felvonulnának nemzeti történetünk vértanui, hősei, nagyjai, a földet rázó, világhódító magyarok! Vagy tán egy is elég volna közülök! A dicső hollós Mátyás, legnagyobb nemzeti királyunk, a ki Bécsset elfoglalta, majd megtanítaná a magyarok titkos és nyílt ellenségeit, hogyan kell a nemes magyar nemzet javait, jogát, alkotmányát tiszteletben tartani!

A közélet hazugságai.

— május 12.

Bizonyára nem mondunk újat, ha azt állítjuk, hogy az országokat általában hazugságokkal kormányozzák.

Igaz, hogy lehetőség szerint titkolják a kormányférfiak ezt a dolgot és úgy tüntetik fel — több-kevesebb ügyességgel — mintha a hazugság, melyet képviselnek, igaz valóság volna.

Bár szavak es tettek közt tátongó különbségeket áthidalják valahogy és legalább annyit el tudnak érni, hogy a nagy tömeg, az adózó szegény nép nem lát a nagyok kártyájába s a hazugságok játékaikat komolynak tartja. Nem zudul föl, hanem életét, viszonyait, törekvéseit kénytelen beilleszteni a közkeletű hazugságok keretébe.

Nálunk azonban már nem is tudják titkolni tovább, hogy minden ami felülről indul ki, a közélet hazugságainak keretébe tartozik. Nyíltan uralkodik minden, ami a valósággal és ezzel együtt az igazsággal homlokegyenest ellenkezik.

A közélet közkeletű hazugsága először is az, amit felülről hangoztatnak, hogy ugyanis az alkotmányt tiszteletben tartják s az alkotmány szelleme és lényege előtt meghajolnak. Semmi sincs pedig amit úgy mellőznének, úgy megvetnének, mint az alkotmányt.

Még most sem tartunk tovább, mint ahol tartottunk, amikor Albrecht főherceg a kardjára ütött, mondván: *Ez itt a ti alkotmányotok!* Azaz, hogy tovább tartunk. Mert ezt a kifejezést most finom hazugságok kifejezéseibe burkolják de azért Pitreichék még miffidig azt az elvet követik és gyakorolják is, a

melyet Albrecht főherceg nyíltan hangoztatott.

Közéleti hazugság volt a választások előtt annak a hangoztatása, hogy a nemzetet itélkezésre hívják föl. Mert abban a biztos tudatban tették ezt, hogy a nép úgy fog itélni, amint azt fölülről, vagyis a kormány és katonáék részéről óhajtják. Minthogy pedig ennek az ellenkezője következett be s a nemzet a maga alkotmányos jogának gyakorlásában a maga felfogása szerint ítélte, ennek folytán nem becsülik meg a nemzet itéletét, hanem egyszerűen megvetik azt és semmiképpen sem számolnak vele.

A közélet hazugsága az egész mostani állapot. Van kormány, amely nem tud intézkedni, nem tud kormányozni; amelynek nincs sem alkotmányos, sem más természetű jogosultsága. Szóval: kormány, mely nem tud élni, nem tud meghalni.

Az ország pedig a fejetlenség örvénye felé közeledik. Minden összevisszakavarodik már. Pangásnak indult az amugy is pangó ipar és kereskedelem; az ország nem tud élni, nem tud fejlődni. A háttérben ott fenyeget az országot a forradalom. A király, a ki távol van tőlünk, a kit a dal a legelső magyar emberré tett meg, nem érti meg magyar népét, a közéletbeli hazugságok képviselői mindent elkövetnek, hogy minél távolabb maradjon a néptől. Azt mondják, haragszik, haragja magyar népet ellen irányul, mert az nem parancsszóra gyakorolta alkotmányos választói jogát. Ez is a közéleti hazugságok sorozatába tartozik, mert ezzel akarják az országot, mint ők mondják, megpuhítani.

Közéleti hazugság osztrák részről, a mikor azt hangoztatják, hogy várhatnak, noha mindenki tudja, hogy majd szétveti őket a türelmetlenség. És ugyancsak hazugság magyar részről, hogy mi is várhatunk, mert igenis: a valóság az, hogy legföltettebb javaink lassankint elmorzsolódnak, tönkremennek, ha még soká tart a fejetlenség és zür-zavar.

Nem tudjuk, szomorú jelenségnek tartjuk-e, vagy szomorkodjunk-e rajta, hogy ime: a burkolt hazugságokról le-

1905

tavas és nyár.

Reklámcikkek:

Szines susogó rekámtalt méterenként	frt 1.35
Fekete	95 1.35
Japánimosóelyem	frt. — 85
Liberty Sublime minden színben	— 78
Lüsisienne brillante	— 95
Fekete ruhaselymek méterenként	85 krtól fölfebb
Menyaszonyi ruhaselymek méterenként	85

Ujdonságok:

Voile Grenadine legszebb színekben.
Voile de Soie " " "
Popeline brillante " " "
mindhárom 120 centiméter szélességű.
Dus választék gyönyörű skót-selymekben.
Travers esikós és kockás Taffta-Riche ruhára és bluzra 120 cm. óéles Rudium és aréppe brillante minden sztnben — Louis XV. jelegű chiné és Mile fleus-selymek — Gyönyörű esidke gyöngy- és vázsonhimzések. Legújabb Fekete Roll-tafit 50 cm. frt 1.90. stb.

Mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Szenássy. Hoffmann
és Társa

BUDAPEST. Bécsi-utca 4

hullott a lepel és mindenki belát a kártyába. Annyiban örvendetes, hogy ebben az országban lassankint a hályog lehull mindenkinél a szeméről és hiába hangoztatják a hazugságokat, azokban senki sem hisz már. Örvendetes azért is, mert katonáék is kénytelenek belátni, hogy hiába minden hazudozás, mert immár kénytelenek nyíltan színt vallani. A király is talán lassankint belátja, hogy azok, akik közte és a nemzet között a hazugságok elválasztó elemeit állították hamis játékot üztek.

Egyet szeretnénk kivenni a közéletbeli hazugságok sorából: a nemzet hűségét a király iránt, a király hűségét a nemzet iránt. Talán mondanunk sem kell, hogy egyiket sem lehet a másik nélkül elképzelni. — Egyik föltételezi a másikat és mindkettő megsemmisül, ha az egyik megsemmisül. Most azt hangoztatják félhivatalos részről, hogy a király addig nem jő Budapestre, a míg a válság el nem intéződik s úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a király a súlyos válság közepette magára akarná hagyni a nemzetet. Pedig ha a nemzet ebben a hitében is megrendül, akkor fordul meg fenekestől minden ebben az országban és következik a nagy zürzavar, melynek veszedelmeiért ismét azok a felelősök, akik közéleti hazugságokkal akarják tovább kormányozni ezt az országot.

Politikai hírek.

A sátoralja-ujhelyi mandátum. A sátoralja-ujhelyi választókerületben ez év január 26-án volt a követválasztás. A mandátumért két jelölt küzdött: Buza Barna dr. a függetlenségi párt jelöltje és Molnár Béla, aki a szabadelvű párt hívének vallotta magát. A választásból Buza Barna dr. került ki győztesen, amennyiben 854 szavazattal többel győzött le ellenfelét. A kisebbségben maradt kormánypárt nevében Kazinczy Andor és társai a Kuriához kérvényt adtak be,

amelyben Pekáry Gyula választási elnök és Reichard Salamon dr. küldöttségi elnök állítól agos visszaélései miatt kéri a választás érvénytelenítését. A kérvényt tegnap tárgyalta a kir. kuria első választási tanácsa Paiss Andor elnöksége alatt. A kérvényezőkhöz meghatalmazottjának felszólalása után a kuria tanácskozássra vonult vissza. A kuria a felhozott alaki kifogást alaposnak találta s a kérvényt visszautasította. Megokolásában a kuria kiemelte, hogy a hitelesítési járadék-ból világosan kitétszik, hogy a kir. körjegyző a kérvényezőket nem ismerte, s azt sem tüntette ki, hogy az azonosságra vonatkozó meggyőződését honnan merítette. A kuria az összes költségekben a kérvényezőket marasztalta el.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 12.

A képviselőház tegnapi ülésén véget ért a felirati vita. Ideje. Apponyi után már az a legnagyobb szónok, a ki hallgat.

De hát néhány szónokot még elbirt a türelmetlenségre hajló hangulat. A titkos kéz által mozgatott nemzetiségek nevében ma Hodsa Milán panaszkodott a magyar elnyomás ellen. A Miháli-féle feliratot fogadja el. Igen kedvező benyomást keltett két paraszt képviselő felszólalása. Achim András kész szónoknak, művelt embernek bizonyult. A munkások szálnalmas sorsát és a kivándorlás nyomorúságait fejtegette. Nagy hatást keltett, a mikor az idegenből származottakat honszeretetre buzdította. Aki Franciaországban él — mondá — legyen jó francia, a ki zsidóországban él, legyen jó zsidó. Magyarországon pedig legyen mindenkor jó magyar. Okos és helyes beszéd, bár zsidóország a Zion honalapítása előtt még nem igen létezik. A feliratot különben nem fogadja el. Schriffert József az általános szavazati jogot és az adóreformot sürgette. — Előbb még Veress József fejtegette a protestánsok kívánságait. Mindketten elfogadják

a feliratot. Vancsó Gyula a felirat ellen patog. Ő a vita utolsó szónoka. Gróf Battyányi Tivadar előadása után végre a baloldali egyhangulag elfogadta a feliratot egyáltalánosságban, mint részleteiben. Egyszóval minden jó, ha a vége jó. . .

Az ellenzéki szövetkezet egyértelműségét tehát kétségbe vonni nem lehet. A király egy-két nap múlva tiszta képet nyerhet a nemzet kívánságairól.

Részletes tudósításunk itt következik:

Justh Gyula elnök fél 11-kor nyitja meg az ülést.

Az elnöki előterjesztések után **Batthány** Tivadar gróf a második bíráló bizottság elnökének előadása alapján végleg igazoltatik Hencz Károly.

A felirati javaslatához

Hodsa Milán tót nemzetiségi szól el-sőnek. A felirat készítését a jelen viszonyok között helyesnek tartja ugyan, csak hogy a szövetkezett ellenzék felirata nem elégti ki a nemzetiségeket, a kik a maguk óhaját külön feliratba foglalták. A november 18-ot elítéli mindenki, de a szövetkezett ellenzék politikájához azért nem szóltak a nemzetiségi, mert nem akarták megzavarni az összhangot. Ők ugyanis hangoztatták volna, hogy más erőszakosságokat is el kell itélni. A felirattal sem értenek egyet a nemzetiségek. — Nem azokért, a mik benne vannak, hanem, a mik hiányzanak belőle. Így nem látja a feliratban az általános választói jogot. Az önálló vámterületre nézve felolvassa egy előkelő politikus szavait.

Felkiáltások balról: Ki az?!

Hodsa Milán: (Stodola Emil) (Derült-ség) a ki programjában egyszer kifejtette, hogy az önálló vámterület híve. Ő is ezen nézetet vallja, de kellő biztosítékokat akar. — Híve annak, hogy megteremtjük a magyar ipart, mert a földhöz ragadt népek új kereseti ágakat kell nyitni. Az adórendszert is újja kell szervezni, még pedig a progresszív rendszer behozatalával. Elítéli az eddigi nemzetiségi politikát.

Sándor Pál: A tót is beszéljen magyarul. De maguk a magyarul beszélő tóttól félnek

Vlád Aurél: Nem ért ahhoz a képviselő ur!

A fekete kristály.

I.

Abban a szürke ősidőben, mikor a hegyek kristályja még feketébb volt, mint a legfeketébb éjszaka s oly átlátszatlan, mint a szén . . .

Mintha látnám, hogy valamelyik türelmetlen olvasóöm nem akarja engedni, hogy tovább meséljek s azt mondja, hogy ilyen rettenetességet nem tud elviselni. Hogyan! ez a ragyogó tisztaság, melyen keresztül meglátszanak a csillagok, melyen keresztül oly nagyszerűen keresztülragyog a tokaji aranyfénye és a Lacrimae Christi sárgasága, valamikor oly sötét lett volna, hogy a fényt nem bocsátotta keresztül! Ez a legoktandibb találmánya s egy szót sem szabad belőle hinni.

Pedig nagyon igaz. De mivel az én biztosításom erre nem elég, azt a történetet, melyet fejemben forgatok, máskorra hagyom s most azt mesélem el nektek, hogy a hegyi kristály, mely valamikor feketébb volt a kőszénél, mely szép alkalmammal lett ragyogó tisztává, ami azt is be fogja bizonyítani, hogy nem mindig volt az.

II.

Ormuz király leánya a legszebb hercegnője volt a földnek, még pedig akkor, mikor minden hercegnő szép volt — mert a rutság akkoriban csak parasztkunyhóban és polgári házakban fordult elő. Azóta, hála Isten, megváltozott.

Ormuz király leánya tehát egy szép

nyári délután a mezőn sétált egy kis apród kíséretében, aki az uszályát vitte. Ruhája oly csodálatos szép volt sárga selyemből, arany-muszlinból s mindenféle drágakövekből, mintha maga a napsugár öltött volna ember alakot. A kis apród azonban nem a gyémántokat, gyöngyöket és ragyogó szöveket bámulta, hanem a hercegnő vörös pihékel fődött nyakát, hermenies cipőbe bujtatott lábát s szívet megindító szomorúsággal sóhajtott. Mert gyöngéden szerette Ormuz király leányát. Ha nagyon kellemes volt is, mégis nagyon kegyetlen sors volt szerelmes szemekkel bámulni azt az arany-pihés nyakat, melyre az ember sohasem lehelheti égő csókjait. Az utszéli rózsák mind elszomorodtak a szegény gyermek sóhajtsáira. A hercegnő nem volt kegyetlen csak szívtelen. Mit törődött ő a sóhajtozó kis apróddal! Eppen négy koronás fejedelem versengett a kezéért: Matakim király, akit a tündérek ajánlottak; a trapezunti császár, aki oly palotát építtetett a tiszteletére, hogy minden oszlop egyetlen darab rubinból s minden ablak egyetlen gyöngyből áll; aztán a bagdadi herceg, akinek a kertjében a bokrok, rózsák és jácintok helyett tele voltak csillagokkal, miket a géniuszok minden este az égről szakítottak s végül a vizapuri rádsá, kinek rengeteg trónja négy óriási fehér elefánt hátán nyugodott. Az elefántok ormányában hangszerek voltak, melyek oly bájos dalt zengedeztek, mintha a mahomet nagy állatok csupa kis éneklőmadarakkal lettek volna tele. A négy kérés közül melyi-

ket fogja választani a hercegnő? Nem lehetetlen, hogy azt a gazdag kereskedőt fogja választani, aki hosszú utazásából csak az imént tért vissza Aladin lámpájával és Salamon gyűrűjével s egy roppant drága kovakövel. Mert valahányszor ezt a követ egy másikhoz ütötték, oly szikrák ugrottak ki belőle, hogy minden egyes szikrából tizen-négyezer darab arany lett. Nagyon termékeny, hogy az oly hercegnő, kit ily kőrök rajonganak körül, nagyon keveset törődik egy kis apróddal. Mi legyen vele és a sóhajtsáival? Hát a lakodalmán majd az uszályát viszi, mikor virággal és drágakövel megrakottan az oltárhoz megy.

III.

Igy sétáltak tovább, a hercegnő büszkén, az apród sóhajtozva, míg végre egy tóhoz érkeztek, mely oly kék, oly tiszta, oly átlátszó volt, mintha az ég ereszkedett volna le a földre. Mivel pedig Ormuz király leánya a sok járástól és a naptól el volt tikkadva, leült a homokba, közel a vízhez, melyből üde pára szállt fel. A trapezunti császár, kit a hercegnő visszautasított mikor később megtudta, hogy ezen a homokon ült, annyit hordatott el belőle aranykosarakban, hogy a palotájának minden lépcsőjét telehínthethette. Azóta az udvaroncái csak a lépcső legszélén naladhattak fel a trónhoz, mert nem lett volna illendő, hogy a főméltóságok arra a homokra tegyék a lábukat, melyen a világ legszebb hercegnője ült,

Ott ült tehát s az üde kék tavat nézte-

Hodsa Milán: A választási visszaélések, erőszakosságok ellen panaszkozik.

Vlád Aurél: Véresre verték a jelöltet is Szilágycsében.

Hodsa Milán: A pénzelés szinte már szokásá vált nálunk. Ez rettenetes erkölcsatlenség, a mi vésses következményekkel járhat. A kik komoly politikusok, ne mérgecsítsék el a nemzetiség kérdését, melyet városligeti pofozó gépek tartanak.

Gáll Sándor: Ne leckéztessen! (Zaj.)

Hodsa Milán: Azt mondják, hogy mi nem hangoztatjuk a hazaszeretetet. Baj van ott ahol a leányok minden percben ki kell jelentenie, hogy tisztességes. A panszlavizmus üres ijesztgetés, ilyesmi nem létezik. Jelentem, hogy arról egy főispán egyik szolgabírójának azt mondta, hogy panszlavizmus van és ha nem volna, csinálni kellene. — A feliratot nem fogadja el, hanem csatlakozik Mihályi Tivadar ellenfelirathoz.

Achim L. András: Nem akar a katonai kérdéssel foglalkozni, mert bárhogya is áll ez a dolog, a népre csak terheket hoz. — Ellenben foglalkozni kell a gazdasági kérdésekkel. Az általános választói jogot követeli minden magyar ember számára. (Eljenzés.) A nemzetiségi kérdésre van egy tétel. Akármilyen származású valaki, ha franciáországban él, legyen francia hazafi. (Általános eljenzés) ha zsidóországban él, legyen zsidó hazafi. (Derütség) Magyarországon azonban kiki magyar hazafi legyen. (Eljenzés.) Az adózás rettenetesen igazságtalan. Az utolsó parcellázásoknál gyalázatos igazságtalanságok történtek. (Ugy van! ugy van.) Én nem akarok kisebb adót fizetni, mint más polgártársam, de fáj, ha tudom, hogy más vagyonszámba ember kevesebbet fizet. — Ő hiva a kinestári birtokok és hitbizományok méltányos parcellázásának. (Eljenzés a baloldalon.) Rossz sora van e hazában a munkásnak. A közmunkákat kapzsi vállalkozónak adja az állam. (Hosszantartó eljenzés a baloldalon), a magyar munkás ellenben Amerika kőszénbányáinak a fehér rabszolgája. — Adják ki a közmunkákat a népek, nem lesz akkor olyan nagy a kivándorlás. Politikai hitvallásom, hogy e hazában a fajfentartó nép a magyar parasztság, mely azonban pusztulásnak indult. (Helyeslés.) Létre kell jönnie ennek megakadályozására egy magyar földműves pártnak, mely a magyar paraszt népet felkarolná. Ez az ő hitvallása.

Egyszerre csak az jutott eszébe, hogy megfürdik. Mivel a tó hasonlít az éghez, tehát méltó volt egy csillaghoz. S mily szép, fehér csillag lenne abban az azurban, hullámos hajának aranyával! De vonakodott mert ott volt az apród is. Egy hercegöt csak nem vették volna le egy ilyen alsórendű ember lénny. Elküldje az apródot? Erre is gondolt, de akkor viszont egyedül kellene vizitálnia a palotába. Ezt a borzalmasságot pedig nem engedti meg az etikett. S talán le is mondott volna a fürdésről, ha a közelben a sziklák közt meg nem pillant egy nagy fekete kődarabot, melyet repkény nőtt be.

— Kis apród, meg akarok fürdeni ebben a tóban, melynél szebbet még nem látam a világon. Menj oda ama kődarab mögé, mely oly fekete mint a szén. Menj oda s mozdulj onnan.

— Ugy lesz, amint felséged parancsolja.

IV.

Szóval le nem írható, hogy a kis apródot mily kétségbeesés fogta el a fekete fal mögött. Oh Istenem, oly közel hozzá egymásután vetette le a hercegnő a ruháit s mutatta meg a napnak üde testének hőférségét. S ő, akit égő vágy fogott el az egész imádandó alakot látni, mióta közelről bámulhatja hermelinecipős lábát és aranyphés nyakát, most abban a sűrű homályban maradjon, melyen még a nap sem hatolhat keresztül? Jól tudja, hogy az az isteni test, a mely császárokat és királyokat csalogatott magához, nem az ő számára van teremve.

A feliratot elfogadja. (Hosszas eljenzés.)

Vancsó Gyula: A felirathoz nem csatlakozhatik. Nem látja abban, hogy az ellenzéki koalíció jelölte volna azokat az eszközöket, melyekkel célját elérni akarja. — A katonai kérdések dolgában annakidején a Ház nyílt ülésén ő is helyeselte az ellenzék követelését, de a végrehajtás módjához hozzá nem járulhatott. A gazdasági kérdésnél nagy részletességgel foglalkozik a gyáripár fejlesztésével. A választói jog kiterjesztésénél a magyarság fölényét akarja biztosítani látni. A feliratot nem fogadja el. (Eljenzés jobbról.)

Ezután szünet következik. Szünet után felszólal

Schiffert József: Sürgeti az általános választói jog behozatalát és az adóreformot. (Helyeslés balról)

Ezután **Batthány Tivadar** gróf összegezi a vita anyagát s foglalkozik az elhangzott szónoklatokkal.

Ezután a Ház többsége a feliratot általánosságban és részleteiben elfogadja.

Az ülés ezzel véget ér. Holnap a bizottságok választása és jelentések lesznek napirenden.

A Sport.

— május 12.

Tavasz van, megnyílt a sport ideje.

Mi öregek nem ismertük a mai szórakoztató sportnak százféle nemét. Tanáraink nem tanítottak, újságban nem olvastuk, egyesületeink nem voltak, versenyeket nem tartattunk, díjakat nem tűztek ki, hogy a sportot minél inkább fejlesszük, még azt sem tudtuk, mi fán terem a sport, — mégis többet sportoltunk mint a mai fiatalság, amely pedig már nálunk is eléggé kifejlett sport-szeretettel bír.

Mert mi öregek a sport alatt testedző testgyakorlatot értünk, futást, ugrást, emelést, birkózást, a ruganyos fiatal testeknek mindazon erő kifejtését, melyek az erőt s az életkedvet fejlesztik. S a hasznos, egészséges mulatságnak ebből a módjából mi inkább kivettük a részünket, mint a mai fiatalok s bizony ez meg is látszik rajtunk. Léptenyomon találkozunk ma aszott képi kedvetlen, cingár fiatal vénekekkel, akiket megrontott a korán megkezdett dohányzás vagy egyéb

öt esőkolni. öt érinteni oly álom volt, mely rá nézve sohasem vált valóra. — De mivel most alkalom kínálkozott rá, legalább látni szeretné s osztani akarna a fénynek, a madaraknak, a szélnek gyönyörűségében pedig ezek nem voltak királyok.

Mily erős kísértés fogta el, hogy ne maradjon ott a sötét akadály mögött, hogy legalább egy lépést jöjjön előre vagy a nyakát nyujtsa ki. De az apród hűséges szolgálta, megígérte, hogy nyugodtan marad s ígérte meg is kellett tartania. Nem hallott egyebet a víz csobogásánál. A kis apród sirni kezdett arra a gondolatra, hogy mennyi gyönyörűségben lehetne része s még sincs benne része.

Ekkor a nagy fekete kötőmég mindjobban világosodni kezdett s végül olyan tisztává vált, mint a gyémánt s átlátszóbb a tó tükörénél.

V.

A kristály, mely teljesen fekete volt, a szerelmi bánat iránt való szánalmából teljesen átlátszó lett. Ha ebből a meséből tanúságot akarnék venni, akkor azt tanácsolnám önöknek fiatal hölgyeim, hogy óvakodjanak az élettelen tárgyak könyörületességétől. — Ezek kevesebbé irgalmatlanok, mint önök s megsegítnek bennünket, ha az önök szivtelensége segélykiáltást csal az ajkainkra.

Catulle Mendés.

szenvedélyek. A mi időnkben sokkal kevesebb számmal találkoztak az ilyen számalomra méltó legénykéek ámbátor voltak olyanok akkor is. Most azonban úgy vagyunk, hogy minél nagyobb a város s minél fejlettebb a sportélete, annál több a vérszegény beteges fiatal ember.

A sportolás nálunk még mindig nem céltudatos dacára annak, hogy sok helyütt már elég nagy hűhót csinálnak vele. Egészen másként van ez Angliában, Amerikában, de még Németországban is, ahol a sport általánosság, sőt társadalmilag kötelezővé vált az egész iskolázó fiatalságra, ahol a sport valóságos nemzeti erénynyé fejlődött. Angol s amerikai labdarúgó győzteseket nemzeti bajnokokként tisztelnek s nemzeti ünnepeket rendeznek tiszteletükre. Egy jó vívó vagy ugró hírnevesebb, mint nem egy államférfi vagy böcs és nincs igaza annak aki ezt helytelen dolognak tartja. Mert a testnek, éppen úgy mint a léleknek s a polgári jogoknak kell, hogy meglegyen a maga ápolása és fejlődése s kell, hogy ezt a fejlődést a társadalom képessége szerint elősegítse. A sport sikerének a külföldön az a titka, hogy népszerű. Sportol a munkás gyermeke, éppen úgy, mint a lordé, a test fejlesztésének szórakoztató tudománya a nemzet közkincsévé vált.

Nálunk azonban még mindig messze áll a sport a népszerűségtől. Némely iskola diáksága érdeklődik a sport iránt. A tömeg különösen a szerényebb viszonyok között élő néposztály eddig még nem vett tudomást arról, hogy sport van. Kivétel a lósport, a mely a leggazdagabb embereké volt ugyan, de a nagyvárosi szegény emberek vesztnek legtöbbet a lóversenyen. Az ugynevezett embersport azonban parlagon hever, minél kisebb a város annál jelentéktelenebb a sportélete.

Igen nemes teret nyitott a sportnak a magyar ifjuság lelkes barátja, Szemere Miklós. Az ő céljövő versenyei sport tekintetben is megbecsülhetlenek, de nemzeti szempontból is. Erős lesz ez a nemzet, ha fiait úgy értenek a célbalövéshez, mivel a szabad Svajc polgárai, vagy mint a vitez burok!

Elengedhetlen kötelesség az, hogy mindenki, aki nem szabadban való munkával keresi a kenyerét, céltudatosan edze a testét: ez olyan kötelesség, amelyet a nép eslekvőképessége s egészsége követel meg. Minél inkább el lesz terjedve a sportolás ifjuságunk körében, annál kevesebb számmal lesznek a penészvirágok, a számalmas külsejű, kiélt legénykéek, akik megszegyenittek fiatal-ságukat. A haladó műveltséggel együtt rohamosan terjed az erkölcsatlenség lazulnak az erkölcsök s az erkölcsi pusztulás legijesztőbbben az ifjuság köréből szedi áldozatait. Elpusztításnak a fiatalság között csak a sportolás vehet gátat.

Minden diák, minden szülő, minden iskola és minden város tegye magáévá sportolás eszméjét s terjessze azt tőle telhetőleg. Legtöbbet e tekintetben természetesen az állam tehet a magas miniszterium, amelynek módjában áll sportot százféleképpen terjesztetni és elősegíteni. De tegyenek minden tőlük telhető a városi hatóságok s az iskolák vezetőségei is. A célbalövésre — ismételjük — nagy súlyt kell fektetni! Népszerűsítsük a sportot a nép alacsonyabb rétegeiben éppen úgy mint a műveltebb osztályokban, mert erőteljes és egészséges a jövő nemzedék a melynek bizonyára még többet kell majd dolgoznia a kenyérért mint nekünk, s melynek erkölcsi fokozott mértékben lesznek megtámadva, csak így maradhat.

Egyház és iskola.

Egyházigazgatási gyűlés volt tegnap délután az ev. ref. egyház tanácsstermben. — A gyűlésen, melyen Vecsey Imre főjegyző elnökelt, apró ügyeket intéztek el.

Emlékkünnepély a főiskolában. A debreceni református főgimnázium ifjusága

gyülekezete vasárnap, 14 én délelőtt 9 órakor a főiskola oratóriumában Klobusitzky Pál és Pallay Erzsébet alapítók emlékére ünnepélyt rendez, mely egyúttal az évszázó is. A kegyeletos ünnepély műsora a következő: 1. Közének. 74-ik dicséret 12 verse. 2. Imádság. Tartja S. Szabó József a gyülekezet felügyelő tanára. 3. Emlékezés Klobusitzky Pál és Pallay Erzsébet alapítókról. Irta és felolvassa Riesz Kálmán VIII. o. t. 4. A jótévedők. Irta V. Nagy Gusztáv, szavalja Balla Bertan VIII. o. tanuló. 5. Zengjünk hála éneket. Szövegét írta Erdős Károly VIII. o. t., dallamát vegyes karra alkalmazta Tatay Zoltán VIII. o. t. 6. Knox János skót reformátor emlékezete. Születése 400 éves évforaulóján. Irta és felolvassa H. Nagy Dzsó VI. o. t. 7. Reformátor emlékünnepe. Irta Szász Károly, szavalja Pánczél József VII. o. tanuló. 8. Az ifjúsági gyülekezet évi működéséről. Bezáró beszéd, tartja Erdős Károly VIII. o. tanuló. 9. Közének. 37. dicséret 3 verse.

Iskolaszéki ülés. Holnap, 13 án délután a református iskolaszék az egyházi hivatalban ülést tart.

Tollhegyen.

Farcolatok.

— május 12.

Fekbér — *Geszt* . . . Ez a Pallas-féle lekszikom hetedik kötetének a jelzése. Első cikkének címe tehát „Fekbér”, utolsó fejezetéé „Geszt.” Milyen érdekes véletlen! A lekszikon új kiadása felfogja jegyezni, hogy némely leköszöntetett miniszterelnökök ezen kis faluba vonulnak s huzzák mindhaláláig, vagy csemetéikben azontul is, a nyugdíjnak nevezett *fekbért*!

Egy időben azzal fenyegette Amerika a szorongatott Európát, hogy az Atlanti-Oceán meleg áramlatát, a Golfot eltérítik európai irányától. Ez az irtalmatlan fogás aztán megadná a kegyelemdőfést Európa légmérsékletének. Hm. Mintha az osztrákok ilyen amerikaias módon bannának a szegény Magyarországgal. A korona kegyének Golf-áramlatát végkép Bécs felé fordították már Khuen, Tisza, Pietreich és a többi vizimérnökök. Vajjon hogy csinálja vissza merényletüket a szövetkezett ellenzék?

Nagyon találóan jellemezte Apponyi az osztrák-párt ugratásait „apró tréfáknak.” De a mi most készül — szabadelpártpárttal trafikáló hivatalnok-minisztérium — az már több a tréfánál. Megmutatták december 13 án és január 26 én, hogy a magyar nemzet bizonyos mértéken túl már . . . nem érti a tréfát!

NAPI HIREK.

Harmincezer korona lángokban.

— május 12.

Óriási tűz volt volt tegnap délután Debrecenben. A Hatvan-utca végén Lewy Bernát katonai szállitónak van telepe, melyen óriási széna és szalmaboglyák állottak; ezen kívül több, hatalmas, fából készült raktár, melyekben a préselt széna volt fölhalmozva.

Kevéssel déli egy óra után a nagytemplomtornyában levő tűzörség jelentette a tűzoltóknak, hogy a Hatvan-utcai temetőnél tűz van. A tűzoltóság azonnal kivonult a telepre, melynek egy része már akkor lángokban állott.

Az oltás óriási nehézséggel járt. A könnyen gyulladó széna és szalmakazlok egymásután fogtak tüzet, mely a szénával megakart raktárhelyiségeket sem kímélte, Nagyan megnehezítette az oltást a vízhiány is (Jövel óh Vizvezeték!) amihez még az is járul, hogy a tűzoltóságnak a vízszállításra kevés lovuk van.

Ezek mellett az óriási nehézségek mellett is emberfeletti munkát fejtettek ki a tűzoltók, de a pusztító elemmel alig tudtak megbirkózni a tűznek e valóságos melegágyán. A szénakazlak égésétől a tömető fái is tüzet fogtak s ha idejekorán el nem oltják az égő fákat, leég a temető is. Így is a temető nagy részét füst borította el úgy, hogy egy temetéssel e miatt várni kellett estig. A gyászolók a koporsóval órákon át állottak a temetőben, mert a megásott sir közel volt a tűzhöz.

Csaknem kilenc óra volt már, mikor a tüzet eloltották. A nagy oltási munkát Szikszay Gyula és Pnblik Ernő vezették. Megjelent a tűznél Kovács József polgármester is.

A kár megközelíti a 30 ezer koronát. Leégett a telepen három nagy faszín takarkarmánnyal együtt, hat boglya széna s szalma. A többinek a megmentése is hihetetlenül nehéz és fáradságos munka után sikerült a vízhiány miatt.

Hogy mi okozta a tüzet, még nem tudják. Gyujtogatásról beszélnek, de a könnyen gyuló széna kazlak egy legparányibb szikrától is tüzet foghattak.

A tűzvizsgálatot Jeney Miklós rendőrfőkapitány ma indítja meg.

Debreceni percc.

— május 12.

Néha-néha igen tavaszi napok virradnak reánk; kívánczunk az ország minden parkjai közt ő elsőnyet elfoglaló Nagyerdőre. Rövidebb szünetek alatt azonban megelégszünk annyival is, ha a város belső területén levő közterekben, a pályaház előtti parkban, az Emlék- vagy a Csokonai-kertben üldögéljünk néhány percig. Azaz hogy üldögéljünk, mert a pályaház előttiben egyetlen egy, az Emlék-kertben két pad áll rendelkezésünkre, a Csokonai-kertben pedig egyet se találunk. Pedig — ha másért nem — szívesen telepednénk le Lilla dalnokának szobra, a legtökéletesebb magyar szobor előtt, elmerengvén ezen két előkelő elme, a költő és a szobrász nagyságát hirdető alkotás előtt. Híjávaló szándék, mert üllőpad nincsen. Igazán megérdemelne a közönség annyi figyelmet, hogy mind e helyeken kellő számú üllőpad állana rendelkezésére. Vagy Pirker, a németül verselő egri érsek példája riasztja el ettől a hatóságokat? Pirker érsek ugyanis pompás várvány-padot helyeztetett Bécs melletti parkja elé és aranybetűkkel íratta a padra, hogy „Pirker érsek a fáradt vándornak”. Valami imposztor beszározta a padot és ezzel a rondasággal írta az aranyfelirat alá: „A fáradt vándor — Pirker érseknek!”

A Csokonai-szoborról, Izsó remekéről beszélünk. A halhatatlan költő ünnepének alkalmából nem árt egyes, a szobor alkotásához fűződő mende-monda felújítása. Azt tudjuk, hogy Izsónak, az akkor Debrecenben működött kitűnő énekes, Odry Lehel állott mintát. Az ő délceg alakját örökíti meg a szobor fejen aluli része. A köpeny pompás redőzete is az ő válláról omlott alá. Mikor e szobor mintája elkészült, közszemlére állították ki; a művész egy fülkében hallgatta a közönség megjegyzéseit. Beszél Apelles sok csizmadiája, Püspöki, a néhai színházi szabó azonban okos megjegyzést tett. A zsinórzatra jegyezte meg, hogy Csokonai idejében

nem cserlevél, hanem galambfészkek formája járta a zsinórzaton. A művész pedig hitt a szakértőnek és tüstént átalakította a zsinórzatot. Nagy körültekintésében még több véleményt akart hallani a szoborbizottság. F. olasz származásu debreceni uriembert is megkereste ebben az ügyben. Föltette róla, hogy ha már olasz, mindjárt ért a művészethez is. El is sétált F. a szobor ele és sajtóságos kijelítésével a következő mély értelmű kijelentést tette:

— A szobor asonlítja, vagy nem asonlítja. Asonlítja — jó, nem asonlítja, hát — nem jó.

Debrecen hatalmas áldozatkészsége hozza létre ezt a remekművet, hogy hirdesse egyúttal Debrecen polgárságának dicsőségét is!

— **A Sesztina-család kitüntetése.** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a király *Sesztina* Lajos debreceni nagykereskedőnek és utódainak adományozott magyar nemesség épségben tartása mellett az elhunyt *Sesztina* Lajos törvényes utódainak *nagybattai* előnevet adományozta.

— **Vörösmarty-emléktábla Zrinyiváron.** Vörösmarty, a nagy költő 1821. év őszén fölkereste a Zrinyi várat Szigetvárott és e látogatás hatása alatt írta meg *Szigetvár* című ódáját és a *Sziget* epigrammát. A Vörösmarty-versek között e két költemény Zrinyivár öröksége lett, melyet azáltal becsül meg *Szigetvár* hazafias közönsége, hogy Vörösmarty-emléktáblát helyez a vén városkadozó falára. Az emléktáblát pünkösöd vasárnapján nagyszabásu ünnepségek között leplezik le.

— **Hajdumegye közgyűlése.** Lapunk tegnapi számában megírtuk már, hogy Hajdumegye törvényhatósági bizottsága e hó 16-án rendes közgyűlést tart. A közgyűlés valószínűleg több napra fog terjedni, mert a tárgysorozat nem kevesebb, mint 104 számból áll. Ezek között több fontos tárgy van, részint olyan a melyeknek tárgyalása egy maga is napokat fog igénybe venni. Ezen a közgyűlésen kerül tárgyalásra Heves vármegye közönségének a válságos politikai helyzettel foglalkozó s az országgyűléshez intézett felirata, valamint a Zemplén-vármegyéé is, amely szintén a válság dolgáról szól. E közgyűlés tehát minden tekintetben érdekesnek ígérkezik és kétségkívül bővelkedni fog a zajos vitatkozásokban.

— **Levelezőlapot nem lehet utcán árulni.** A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben a többek között benne foglaltatik az is, hogy naptárt, füzetet, könyvet és képeslevezőlapot az utcán árusítani nem szabad.

— **A Szent Erzsébet-egyesület** f. hó 10-én szerdán tartott választmányi ülésén határozatba ment, hogy a június 3-ikára tervezett *nyári mulatságot* teljesben *elejti*. Véglegesen megállapodtak abban, hogy *karácsonyi vásárt* fog rendezni szegényei javára az egyesület, mely december hó 17. 18. 19. napjain lesz megtartva. Ezen *karácsonyi vásáron* sok hasznos és érdekes dolog lesz kapható igen jutányos áron, valamint mások által felajánlott kézimunkák elárúsítására is vállalkoznak bizonyos feltételek mellett. A tervnek közelebbi megbeszélését és a részletek megállapítását az elnökség vezetése mellett a *munka-csoportra* ruházták át, mely 25 választmányi hölgyből áll és magát tetzés szerint kiegészítheti. Annak idején bővebb hiráddal leszünk. Azt is határozták, hogy a múlt télen szerzett örvendetes tapasztalások után a jövő ősztől kezdve a közkedveltségek örvendő *tea-estélyeket* újból

fogják folytatni. — Több szegény állandó segélyezésre felvételre, néhány folyamodót pedig előzetes vizsgálatra kiadtak. A pénztár mostani állapota: 6631 kor. Együttal utólag említtük, hogy az április 27-iki hangversenyen felülfizetni szívesek voltak még: Bagdy K. ügyvéd 20 kor., N. N. 5 kor.

— **Kun Béla a Bulyovszkydíj nyertese.** Budapestről írják, hogy a magyar tudományos Akadémia tegnap Eötvös báró elnöklésével ülést tartott, a melyben a Bulyovszky díjra beérkezett leveleket felbontották és megállapították a vasárnapi diszülés programját. A jelíró levelek felbontása alkalmával kitűnt, hogy a hazafias órára kitűzött Bulyovszky-díjat Kun Béla hőmezővársárhelyi lapszerkesztő nyerte el: Deák Ferencz születésének századik évfordulója című költeményével.

— **A debreceni jogász- és tisztviselő-kör** e h. 14 én vasárnap d. e. 11 órakor, saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Tárty: Könyvtár rendezése és gyarapítására szükséges összeg megszavazása.

— **Ördöngös masina az a Letzter József pillanat-fotografáló gépe,** az ember sehol sincs előle biztonságban. Nézzük csak végig a kirakataiban most kitett zászólószentesi fotografiákat, bizony olyankor kapja le az embert, midőn fogalma sincs róla és ez arról jut eszembe, mert ott látom báró Bánffy Dezső egy képét éppen abban a pillanatban, midőn pénztárcájában keresgél, még pedig az aprópénz tárcában. Negyvenhét kép egy ünnepélyről; meg is van ott örökítve a felvonulás kezdetétől minden jelenet. Ezt a sorozatot végig böngészve lájja csak az ember, hogy milyen impozánsan szép volt az ifjúság ünnepélye és milyen szép emléket fogja képezni a felavatásnak e fényképsorozat, mely a zászló közelében a falon elhelyezve annak legméltóbb kerete.

— **A fagyos szentek.** Jóformán átmenet nélkül léptünk át a nyárból a télbe, a tavaszt nem is érezték az ő langyos olvasztó szellőjét, rügyfakasztó lassanként felmelegő napsugarait. A jó időben azonban nem lehet hinni addig, míg a fagyos szentek napjai, a Szervác, a Pongrác, és a Bonifác el nem multak. Ősidőktől fogva teit megfigyelve alapszik, hogy ezek a napok hidegek, esősek és sokszor fagygyal járók szoktak lenni és csak azért sáhajtozik a gazda, hogy ezek minden baj nélkül emuljanak, ne hozzanak valami galibát, akkor azután nyugodtan nézhet a termésé elé. Ma van az első fagyos-szent és máris érezhető, mert az idő erősen megváltozott, eső, szél és hideg váltották fel a meleg napokat. Végezetül jó Orbán, aki után esupa jóindulatu szent következik!

— **A debreceni siketnémák körútja.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az eddig fennálló 15 siketnéma-intézet részére a múlt évben körzetekre osztotta hazánk területét. Ami intézetünknek Debrecen és Szatmárnémeti szab. kir. városok és Hajdu-Szabolcs-Szatmár-Szilágyvármegyék területe jutott. A helybeli intézet innen veszi fel növendékeit és anyagi segélyezését is leginkább a területeiről várja. Az intézet és az ezt fenntartó gyarmolító egyesület éppen azért mindent elkövet, hogy e városok és megyék lakóit a siketnémák tanításának szükségességéről, hasznos voltáról meggyőzze és őket anyagi támogatásra buzdítsa. Már pedig a legszebben megfogalmazott levélnél is többet ér az, ha a siketnéma maga beszél. Éppen azért körutra indul a siketnéma intézet 6 növendéke két tanáranak vezetésével, hogy a beszédből eddig elért eredményt bemutassák. Elmennek majd e hó folyamán Szatmárnémetibe, Nagykárolyra, Zilahra és Szilágyosomlyóra, most vasárnap pedig Nyíregyházára, ahol a város-

háza nagytermében tartanak előadást. — Ez utjokban Oláh Károly tanácsos, a siketnémák fáradhatatlan jóakarója és Balás Odön gyógyszerész, a siketnémáknak nem kevésbé jó barátja kísérik.

— **Csokonai szülőháza.** Ismeretes, hogy Debrecen város azzal kívánta Csokona V. Mihály emléke iránt érzett kegyeletét leírni, hogy a Hatvan-u. 23. sz. házat megvásárolta. E ház 72 ezer koronáért került Debrecen város tulajdonába. A vételről szóló szerződést a város felterjesztette a belügyminiszterhez, a ki azt tegnap érkezett leírata szerint jóvá is hagyta. A város tanácsa Csokonai szülőházára vonatkozólag már megállapodott abban, hogy az épület egyik szárnyában, ahol most az Abelesz féle polgári leányiskola van, a városi muzeumot helyezi el, a másik szárnyban pedig a Csokonai körnek lesznek tágas és kényelmes helyiségei.

— **Az izr. istentiszteletek.** A debreceni izr. hitközség a következő értesítést teszi közzé: Az izr. hitközségi tagok figyelembe. Ervesítettnek a t. tagok, hogy a Deák-Ferenc u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig következő időben fog tartatni és pedig: Péntek este 7 órakor, Szombaton d. e. 9 órakor, d. u. fél 5 órakor. Köznapokon reggel 6 órakor és este egyegyed 8 órakor.

— **Irodalmi testületek és iskolák a százados Csokonai-ünnepen.** A mi országos Csokonai-émlékünnepünk iránt természetesen első sorban az irodalmi testületek és iskolák érdeklődnek. Közülök eddigelé a következők jelentkeztek részvételre: A. M. T. Akadémia, temesvári Arany János-társaság nyíregyházi Bessenyei-kör, szegedi Dugonics-társaság, kassai Kazinczy-kör, szatmári Kölcsey-kör az perjesi Széchenyi-kör, nagyvárad Szigligeti-társaság, komáromi vármegyei és városi muzeum-egyesület, orsz. középiskolai tanár egyesület, vidéki hírlapírók orsz. szövetsége, délmagyarországi közműv. egyesület. II. Csurgói ev. ref. főgimnázium, nyíregyházi ág. ev. főgimnázium, sárospataki ev. ref. kollégium. — E testületek nagy része korszorut is hoz a költő szobrára, vagy síremlékére.

— **Árverés a faraktárban.** Debrecen város számvevői hivatala közli velünk, hogy az epreskerti faraktárban hétfő délután 2 órakor 500 drb. régi tölgyfa deszka és 18 drb. régi tölgy fog elárvereztetni.

— **A zenede hangversenye elmarad.** A zenede igazgatósága arról értesít minket, hogy a zenede szombatra hirdetett zenekari hangversenyét közbejött akadály miatt rövid időre elhalasztja. A hangverseny napját az igazgatóság közölni fogja.

— **Adó a kávéházi asztalokra.** Nem azokról az asztalokról van szó, amelyek a kávéházban benn vannak, hanem azokról, a melyek virágcsopordozatok között a tavasz és nyár költészetét kiegészítendő, az utcán helyeződnek el. Ezekért a poetikus asztalokért a kávéházi és cukrászda tulajdonosok külön adót fizetnek. A tanács ma foglalkozott az utcai kávéházi asztalok ügyével és megállapította, hogy a tulajdonosoktól mindennapra négyszögméterenkint 4 fillért szed. Ennek megfelelőleg utasította a tanács a mérnöki hivatalt, hogy ezen a járón elhelyezett asztalok helyét mérje fel és tegyen jelentést.

— **Szerencsétlenül járt tüzoltó.** A tegnap őrjáti tűznek embereket is csaknem áldozatul esett. Biró Mihály tüzoltó az olási

munkálatok közben négy méter magasságból lezuhant. Az eszméletlen tüzoltót Derekassy dr. tüzoltóorvos azonnal ápolás alá vette s megállapította, hogy Biró agyrázkódást szenvedett. A szegény tüzoltó, kit nemes hivatása közben éri a szerencsétlenség, súlyos betegen fekszik. Állapota nagyon aggasztó.

— **Elfogott pénzhamisítók.** Szegszárdról jelentik, hogy az odaváló rendőrség nagy pénzhamisító bandát fedezett fel, melynek főcinkosát, a 31 éves Huprászki János vagyonos deési gazdát letartóztatta, a kinél megtalálták a pénzverőgépet, a pénzcsináláshoz szükséges anyagot és sok hamis pénzt. Huprászki pénzcsinálásért már egy ízben büntetve volt. A banda egy-öt koronásokot és egyforintosokat hamisított. Erős gyanu alapján Szegszárdon letartóztatták még Máté Antal volt dijnokot és ennek édes anyját. A nyomozás tovább folyik, mert a bandának a vidéken is úgy látszik, több tagja van.

x **Specialista** férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakaó férfi divat kereskedő. Debrecen.

x Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy dohoz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszerészert.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Ravasz esetek.

A gólyák csevegnek.

Rómából jelentik, hogy az újságok közlése szerint Heléna királyné anyai örömlöknek néz elébe. Egy újságíró kérdezősködött az udvarnál, de a kabinetiroda titkára tréfásan kijelentette, hogy a gólyák még mindezeideig nem tettek jelentést a nagy örömlök bekövetkezéséről. (Az alábbi jelenet egy mocsaras vidéken történik. A gólyák tanácskoznak.)

Egy gólya: (miután egy hizott kigyó farkát bekapta, egy pohár pezsgőt iszik bekanyállal.) Mondhatom neked barátom, hogy ha az idő így tart tovább is, öngyilkosoknak kell lennünk.

Egy másik: Ugyan miért? Talán az unalom miatt?

Az egyik: Természetesen. Hiszen alig lesz ránk szükség. Az emberek már nem is vágyódnak családi örömlökre.

A másik: Igazad van öregem. Éppen ma néztem meg a szállítási könyvet. Szinte hihetetlen. Barátom, jó ideje, hogy sehová se hívtak. Senkinek se kell családi örömlök. Borzasztó rosszak az emberek.

Az egyik: Ugy van. Nagyon rosszak. De én azt hiszem pajtás, hogy ennek az időjárás az oka. Meleg van. . .

A másik: Mondasz valamit. Mikor legutóbb Budapesten jártam hallottam is egy jó mondást erre nézve. Ki eszokol nyáron?

Az egyik: Pedig mily szépek az aszszonyok!

A másik: Hiába no . . . nyár van! Apropos! . . . tegnap a nemzetközi udvari szállító főnökünk, hiszen tudod kit gondolk, említést tett arról, hogy az európai udvaroknál feltűnően esőndések a férfiak. Itt ott hallatnak magukról.

Az egyik: Hát, hogy őszinte legyek, nem szeretnék királyné, vagy hercegnő lenni. Se így, se úgy, cudar helyzet — mondhatom. No és mit szólna Franciaországhoz?

A másik: Hát kérlek az egy közönséges botrány, de mit mondjak még neked. Ott esztendőnk óta nem volt szükség reánk.

Az egyik: Én csak azt nem tudom megérteni, hogy a férfiak nem röstelik az ilyesmit.

A másik: Ugyan kérlek, hát mit tudna röstelni egy francia.

Az egyik: Jó, hát a francia nem szé-

gyenlős, de a német, az olasz, az osztrák, a belga stb. hiszen ott is kikrimicsanoltak bennünket.

A másik: Pfu! Bezzeg a jó magyaroknál, ott van mindig szülő lágy kenyérral. Nagyszerű nép ez a magyar. Barátom éppen tegnap olvastam a hivatalos értesítőnkben, hogy Magyarországon a képviselők, különösen az úgy nevezett Zoltán pártiak derűre borura nősülnek. Egy egész csapat új házas képviselőjük van a magyaroknak.

A másik: Hja könnyű nekik. Politikai válság van, ilyenkor nincs más mit tenni, mint megnősülni. És én azt hiszem, hogy egyik másik Zoltánnak négy gyereke is lesz akkorára, a mikor az országnak miniszterelnöke akad.

Az egyik: Tyűh, a kutyafáját, majd elfelejtem neked mondani, hogy ma táviratot kaptunk.

A másik: Mit mondasz? Honnan és milyet?

Az egyik: Drótnélkül jött Rómából!

A másik: Csak nem. Ki reflektál szolgálatukra?

Az egyik: Him! Nagy ur! Igen nagy ur!

A másik: Micsoda? Tán csak nem Marconi!

Az egyik: Annál is nagyobb!

A másik: Tán Tittoni!

Az egyik: Meaj már. Nem is hiszed el. Te! Öreg! Cimbi! Maga a király, a derék Umbertó marconizott.

A másik: No hát hiába, tudtam én, hogy az olasz nem francia. Annak mindegy, ha nyár, ha tél. Ott szükség van ránk.

Az egyik: Hát aztán mit gondolsz, mit vigyünk neki? Ha jól tudom ott már három lány van és egy fiu. Ez lesz az ötödik talján felség. Hát a mi a vagyoni viszonyokat illeti, én a mondó vagyok, hogy elég volt a leányokból...

A másik: De kérlek egy trón és két örökös, ez megint csak nem lesz jó.

Az egyik: Tudod mit, hogy a lapok egyszer már az udvarokról is azt írják bő Istenáldás, viszünk egy fiut meg egy leányt is.

A másik: Helyes. És most eredj sürgönyöz a kabinetirodába, hogy jövünk, viszünk!

—assa—

SZINRÁZ.

Heti műsor:

Péntek: május 12. Tük. (Ujházy Ede vendég.)
Szombat: május 13. Tavasz.
Vasárnap: május 14. délután: Ingyenélők.
Vasárnap, este: János vitéz.
Hétfőn: május 15. Casanova.

Fizetési meghagyás a szinlapon.

— május 12.

A debreceni színház volt igazgatója tegnap már végkép elköltözött volna Debrecenből, ha a katonai zenekarral nem keveredik valami megrovási kalandba.

Igy azonban még pár napig tart a művészkedés.

Az utolsó szinlapokon általános feltűnést kelt egy vastag betűvel nyomtatott különös felszólítás, mely hetek óta ott éktelenkedik, hirdetvén a következőket:

A t. hátralékos bérlők kéretnek a bérlésszeg második részét befizetni.

A debreceni bérlőközönség nagy része méltán sérelmesnek találja ezt a nyilvános kipellengérezést. Mert tudni kell, hogy a bérlésszegt két részletben, október 1-én és január 1-én előre kell befizetni. Szokás a jelzett napokon a határidőkre való figyelmeztetés. De ha van olyan bérlő, a ki a január 1-én esedékessé vált bérlésszeget még az évad befejezésekor sem fizette meg, azt ugyan hiába nógatják fizetésre a — szinla-

pon. Az ilyent ügyvédi levélben kell felszólítani, vagy pedig be kell perelni. Hiszen Makó Lajos végleg megvált a debreceni színházról és azt senki se kívánhatja tőle, hogy a színházi bérlét árát bárkinek is hitelezze.

Ugyan ki lehet a debreceni előkelő nevű, jómódu bérlő közönség diszes sorában az a hanyag fizető, aki még most is, az évad lezárása s a bérlét teljes lejátszása után adós a bérlésszeggel?

De ha van ilyen, azért szabad-e az öszszes bérlőket kipécézni s színházunk régi hű mecénás családjait abba a méltatlan gyanuba keverni, hogy ők igénybe veszik a színházi felügyelőnél betörzskönyvezett előjogaikat, de — nem fizetnek?

Azt hisszük a szinügyi bizottságnak módjában állana, tiszte is volna, hogy megtiltsa az ilyen nyilvános szinlapi megrovásokat.

Végre is a szinlap nem arra való, hogy azon fizetési meghagyások közöltessenek.

És a debreceni bérlő közönség 99 százaléka bizonyára teljes joggal tiltakozik az ellen, hogy jó fizető készségét ha mindjárt névtelenül is, de megszegyenítő általánoságban a szinlap kipécézzé.

TAVIRATOK.

A válság.

Budapest május 11. Bécsből jelentik hogy báró Rosner Ervin ma kihallgatáson volt a királynál. Rosner legutóbbi kitértetését köszönte meg a felségnek és Voloscába utazott. A szövetkezett pártok vezérei ma este ülést tartottak, a melyen elhatározták, hogy megtartva az eddigi formát, a feliratot a kormány utján küldik a királynak. Hir szerint a felirat átvétele után a király ismét néhány politikust fog meghallgatni és azután dönt az új kormány kinevezése dolgában.

Gusztáv Adolf herceg járadósága.

Krisztófia, május 11. A storting tegnap 90 szavazattal 9 elleneben elfogadta a költségvetési bizottság indítványát, hogy Gusztáv Adolf hercegnek évi 50,000 koronát szavaznak meg.

Kisiklott gyorsvonat.

Bécs, május 11. A Triesztből Bécsbe jövő gyorsvonat ma Glogowitz állomásnál kisiklott. A háló kocsi összetört és két utas súlyosan megsebesült.

Nem lesz tengeri ütközet.

Pétervár, május 11. A harcétről ide érkezett jelentés szerint tíz nap előtt tengeri ütközet nem várható. — A harcétéren egyebütt is nagy csend van. A hadakozó felek várakozó álláspontot foglalnak el.

Gyilkosság a rendőrségen.

Budapest, május 11. A VIII. kerületi kapitányság ma véres eseménynek volt színhelye. Az őrszobában Gvott János többszörösen büntetett gonosztevő Molnár Antal rendőrt agyonszurta. Molnár szörnyet halt. Gvott azért követte el tettét mert a rendőr bekísérte.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség.

Budapest, május 11. New-Yorkból táviratozzák, hogy Pennsylvániában egy futárvonat beleütközött egy dinamittal megrakott vonatba. Az összeütközés alkalmával a dinamit felrobbant és 450 ember szörnyet halt. 90-en súlyosan megsebesültek.

Hajdúvármegye és Debrecen szab. kir. város Főispánja.

332—1905.

Pályázati hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál évi 1800 korona fizetés és 400 korona lakpénzből álló javadalmazással ellátott fogalmazói állás üresedett meg.

Ezek az állások az alábbi határidő lejárta után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen választás útján fognak betölteni.

Azok, kik pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 20-ik napjának délután 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresendő állásokra is pályázat nyitattik.

Debrecen, 1905 május 4.

Domahidy Elemér

főispán.

Szent-László (Tüspök) gyógyfürdő

■ Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérlo kezelése alatt. ■

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin $\frac{3}{4}$ órai távolban. Május augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hirű 41° C. meleg természetes hévíz javalva van: az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ichiasnál) különböző bőrbajoknál végre uői bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmak, májbajok, vesekövek eseteiben. Allandó fürdőorvos Dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fillér és 6 kor. közötti váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Teraszok: szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfürdő és 3 kádfürdőn kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű kitűnő zenekar. — Telefon összeköttetés Nagyváraddal. — Villanyvilágítás. A legszebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérlő saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

A sertésvész gyógyítása.

Anglia és Franciaország szabadalmi hivatalai hozzájárultak a Hazslinszky gyógyszerész által ellátott „Sarin” nevű sertésvész elleni gyógyszer szabadalmazásához, melyet már a monori telepen, sőt az egész országban fényes eredménnyel alkalmaznak. A ki kísérletezni óhajt (illetőleg megmenteni sertéseit) forduljon **Hazslinszky Károly** gyógyszerész e célra szakszerűen berendezett laboratóriumához Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28 szám

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelegye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●● Függyönyök ●●

Agy- és asztalterítők

●● Linoleum ●●

Óriási raktár

Killer Ede

egyedüli gőzerőre berendezett butorgyára
Debrecenben.

ahol az országban egyedül egész tömör fából, legtartósabb, legdivatosabb és legkedveltebb egyes butorok valamint egész berendezések készülnek; miről mindenki a gyárban valamint az üzletben meggyőződést szerezhet. — Ismét eladók százalék kedvezményben részesülnek.

Egész ujépulet

az Átkos földön, a Geréby telepen

bérbe vagy örök áron

azonnal eladó.

Értekezhetni a Geréby telepen,
Erdei Andrásnénál.

Keil-lakk

legkiválóbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur” fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.

A legjobb arc-
szépitő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, teheríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kiváló toillet szappanok a kenőcs használatához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és erém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában
Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

A Dr. BORSOS-FÉLE

HAJSZESZ

teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készülő hajerősítő, mely kiváló eredménnyel használható úgy a hajhullás vagy a hajvégek megtörése és széthasadozása, mint a fej elkorpasodása vagy a haj molyosodása ellen.

A haj növést előmozdítja. Legjobb óvszer a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az ágyneműt nem piszkolja. — Hatása biztos!

Egy üveg dr. Borsos-féle HAJSZESZ ára 1 korona. — Kettős (nagy) üveg 2 korona.

Készítő hely:

MIHALOVITS J. gyógyszerertára Debrecen.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, diszcserjék, gömbákácfákat és más kertészethe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

PLOMBUS. New-York. 104. E. Str. 106 !

PLOMBUS!

250,000 hálaírat 1 év alatt

Nincs többé fogfájás ! ! ! !
odvas fog ! ! !
büzös-száj ! ! !

Fenti betegségeknek előidézői két ségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek huziszert, mely az amerikai elsőmesség neto vabbja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bérhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek címe:

Plombus“ szétküldés Pászto Heves-megye.

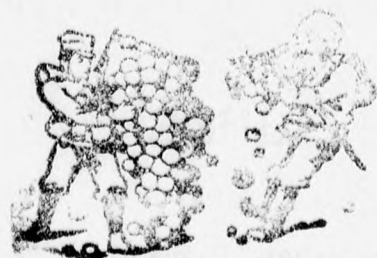
Félix gyógyfürdő Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb kén-sóvíz-forrása 49° C. 17 millió liter napi mennyiség, a kén-savas sókban gazdag és hidrogént is tartalmazó hévíz Javalva van fűző alakjában Csuzos és kőszénves bántalmaknál; esontörések, ficamodások után, ideg-izom-bántalmaknál, bőrbajoknál. Kőbetegségeknél; idült méh- és petefészek-gyulladások, méhburut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál, idült veselobnál, Bright-kór sít. Ivógyógyászat alakjában pedig idült gyermekbántalmaknál, makacs székrekedésnél, vese-köveknel, a máj- és epehólyag betegségeinél.

Sárgaság- és epeköveknél meglepő gyógyhatás.

Héi szállójában 200 ujjannan bútorozott szoba, 70 holdas park, gondozott sétautak, gyógyterem, étterem, tennispálya könyvtár, regényes kirándulások, vasútállomás, posta, távirat, helyközi telefon, hétezernél több állandó fürdővendég, 50,000 kiránduló, gyógytár állandó fürdővendég. Teljes penzió október 1-től május 1-ig, napi 6-8 korona.

Egész éven át nyitva. Prospektust küld a fürdőigazgatóság

Saját magát károsítja aki szőlőoltvány-szükségletét nem fedezi

2. **Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél.**

Tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes Nagy-Küküllőmegye A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Szabadalmazott önműködő

permetező-készülékek

„SYMPHONIA“
szőlőtelepek

és komlóültetvények befecskendezéséhez,

a gyümölcsfákat károsító rovarok

a szegecs és tormáncs kiirtására, valamint a levélbetegségek elleni védekezésre stb. 10 vagy 15 liter töltésű

Önműködő, hordozható permetező

rézűttel

petroleum-vegyítő-készülékkel, vagy anélkül;

csoakrai szerelt, önműködő permetező gyártatnaL és szállítatnak különlegesség gyanánt

MAYFARTH P.H. és T.a.

mezőgazdasági gépgyárak, borsajtók és gyümölcs-értékesítő-gépek különlegességi gyárai által

BÉCS, II. Taborstrasse 71. szám

Kimerítő árjegyzékek ingyen. — Képviselők és viszonteladók kerestetnek.

Meghívó

A „Debrecen — füvesabony — ohat — polgári helyiérdekű vasut részv.-társ“-nak

1905. évi május hó 29-én (hétfőn) d. u. fél 3 órakor Debrecenben, a város-háza tanácstermében tartandó

rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és az 1904. évi mérleg végleges megállapítása.
2. Határozat a tiszta-nyereség hovatartozása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránt.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása egy évre.

Debrecen, 1905. évi május hó 8-án.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Azon részvényesek, akik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, kötelesek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbbben a közgyűlés megtartása előtt 8 nappal **Budapestben:** a „Magyar Általános Hitelbank“-nál (V., Nádor-u. 12. sz.), vagy **Mm. Frankfurtban:** a „Dresdner Bank“-nál letenni.

Az államkir. estár, valamint Debrecen szab. kir. város, Hajdu- és Hevesmegye, továbbá a községek, ugyszintén az egri főkapitán ezen kötelezettség alól fel van mentve.

Minden letett részvény egy szavazatra jogosít.